

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Non - Formal Education) เป็นการศึกษา ที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถของคนที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงได้รับ เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาชุมชนและสังคมมีการออกแบบหลักสูตร วิธีการเรียน การสอน การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย วิธีการจัดการศึกษาจึงยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและความถนัดของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 4 – 5)

สืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน และเพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ(ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 5) ในการจัดการเรียนรู้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมีแนวคิด ความเชื่อพื้นฐาน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนดังนี้ 1) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยปรัชญา “คิดเป็น” ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่รวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหา รวบรวมข้อมูลต่างๆที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาโดยการใช้ข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการและข้อมูลด้านสังคมสิ่งแวดล้อม มาใช้ในกระบวนการคิดวิเคราะห์ และหาแนวทางในการแก้ปัญหา แล้วนำมาตัดสินใจโดยอาศัยการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพได้ 2) จัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ

เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องจัดสาระการเรียนรู้และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ จึงมีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิธีเรียน กศน. ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 26) 1) วิธีการเรียนรู้แบบพบกลุ่ม มีการพบกลุ่มเพื่อนำสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาเสนอ อภิปรายและสรุปผลร่วมกันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยจะเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในเวลาพบกลุ่มใช้เวลาประมาณ 3-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีขั้นตอน คือ ให้นักศึกษานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย ทดสอบความรู้ความเข้าใจสาระเนื้อหา จัดการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระใหม่ ฝึกกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อ โดยครูเป็นผู้จัดการกระตุ้นและเสริมความรู้ให้ 2) วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน โดยระบุว่ากระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีการใด มีขั้นตอนอย่างไร และมีครูเป็นที่ปรึกษา 3) วิธีการเรียนรู้แบบทางไกล เป็นวิธีการเรียนที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยสื่อต่าง ๆ โดยผู้เรียนและครูจะสื่อสารกันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ มุ่งไปที่การเรียนรู้แบบ E - Learning 4) วิธีการเรียนรู้แบบชั้นเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียน และสถานที่ ซึ่งการเรียนวิธีนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลาเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 49-81)

ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีประสิทธิภาพนั้น ได้มุ่งเน้นการใช้สื่อการเรียนการสอนหรือเทคโนโลยีทางการสอนเป็นสื่อหลักในหลายรูปแบบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAD) สื่อมัลติมีเดีย และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เป็นต้น สื่อการสอนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับผู้เรียนและผู้สอน ในด้านผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ซับซ้อนได้ง่าย เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และต่อเนื่องตลอดเวลา (ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 10) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และยังช่วยแก้ปัญหาของความแตกต่างระหว่าง

บุคคล โดยการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล ในด้านผู้สอน การใช้สื่อประกอบการสอนช่วยสร้างบรรยากาศในการสอนให้น่าสนใจ และสื่อช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน (กิดานันท์ มะลิทอง, 2540, น. 98) ดังนั้นการใช้สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ ในด้านการเรียนการสอน การค้นคว้า อย่างไรก็ตามการใช้สื่อเพียงอย่างเดียวหนึ่งในการเรียนการสอนอาจจะไม่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ จึงจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบในการสอนหลายอย่าง

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา มาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษาจิตวิทยาความเชื่อและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ โดยมีแนวคิดที่สำคัญ คือผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะและเป้าหมายในการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็ก เช่น ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพ ต้องการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่ บางคนเป็นผู้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่ยังมีพื้นฐานการศึกษาค่อนข้างต่ำ ต้องการได้รับการศึกษาต่อหรือต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ บางคนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น บางคนต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้ผู้ใหญ่บางคนอาจมีปัญหาและข้อจำกัดในการเรียนรู้ เช่น ไม่มีเวลาเรียน ขาดความมั่นใจ เรียนรู้บางเรื่องได้ช้า ดังนั้นการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเหล่านี้ การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดสาระกระบวนการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับทฤษฎี หลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ โดยใช้หลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้งผู้สอนก็จะต้องมีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่ และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการวิเคราะห์สภาพสังคม และการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพได้ ดังนั้นการจัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนดังกล่าว

การจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ยึดตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมีการจัดสาระการเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละระดับ โดยจัดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 5 สาระดังนี้ 1) สาระทักษะการเรียนรู้ เป็นสาระที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น และการวิจัยอย่างง่าย 2) สาระความรู้พื้นฐาน เป็นสาระเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 3) สาระ

การประกอบอาชีพ เป็นสาระเกี่ยวกับการมองเห็นช่องทางและการตัดสินใจประกอบอาชีพ ทักษะในอาชีพ การจัดอาชีพอย่างมีคุณธรรม และการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง 4) สาระทักษะการดำเนินชีวิต เป็นสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สุขศึกษา พลศึกษา และศิลปศึกษา 5) สาระการพัฒนาสังคม เป็นสาระเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี หน้าที่พลเมือง และการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 3)

สำหรับวิชาสังคมศึกษา สค 31001 นั้นเป็นวิชาหนึ่งในสาระการพัฒนาสังคม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนจะต้องลงทะเบียนเรียนเพราะเป็นวิชาบังคับ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ครูผู้สอนที่ผ่านมาพบว่าในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 นักศึกษาสอบผ่านรายวิชาดังกล่าวเพียงร้อยละ 41.25 (งานทะเบียนและวัดผล กศน.อำเภอโพธิ์ชัย, 2556) เท่านั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถิติที่ค่อนข้างต่ำ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงคิดหาทางในการแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนร่วมกัน จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวจึงสรุปถึงสาเหตุของปัญหา พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือนักศึกษาขาดเรียนไม่มาพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ขาดสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นรูปแบบที่ผู้เรียนจะต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก สื่อจึงจัดว่า มีความสำคัญเป็นอย่างมาก

การพัฒนาการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะเป็นสื่อเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาไปตามลำดับขั้น โดยการปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ มีอิสระในการเรียน และเหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีเวลาเรียนซึ่งสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง มีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนตามความสนใจ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (วีระ ไทยพานิช, 2529, น. 126) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือเป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างของบุคคล ชุมชน และสังคม (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553, น. 1)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้หาแนวทางแก้ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษานำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นสื่อเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาไปตามลำดับขั้น โดยการปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริม

ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ มีอิสระในการเรียนและผู้เรียนได้ศึกษาได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า พงณา สังวรกิจ (2529, น. 29) เป็นสื่อสำเร็จรูปเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง และทราบผลการปฏิบัติของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการเสริมแรงให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือท้อถอยในการเรียน และแนวความคิดของเพลินพิศ ชุนนะวรรณ (2538, น. 19) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า หมายถึง สื่อการเรียนชนิดหนึ่งซึ่งมีกระบวนการเปิดเสรีในตัว ทั้งเนื้อหากิจกรรมและภาพประกอบ วิธีการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่งและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียน และ เรชา อินทรกำแหง (2553, น. 29-30) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชา 150203 ศูนย์วิทยภาพชีวิตทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง โขน ละคร และระบำรำ ฟ้อน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จากการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยเนื้อหาที่นำมาใช้ในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการพัฒนาสังคม วิชาสังคมศึกษา สค 31001 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเรื่องการเมืองการปกครอง

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมือง การปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ตำบลขามเปี้ย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 183 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาสังคมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2556 จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มี เวลาเรียนน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 30 โดยการเลือกแบบเจาะจง

1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการเมือง การปกครอง 6 หน่วย

1.4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของนักเรียน

1.4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นเนื้อหาที่ได้จากสาระการพัฒนาสังคม รายวิชาสังคมศึกษา ระดับ ม.ปลาย เรื่องการเมืองการปกครอง ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ได้ 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พัฒนาการของระบบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ
ในโลกล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หลักธรรมาภิบาล

1.4.4 พื้นที่และระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

1.4.4.1 สถานที่วิจัย คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

1.4.4.2 ระยะเวลาการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปของสื่อเอกสารเพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระตามคำชี้แจงที่ระบุขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติไว้ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งกำหนดหน่วยการเรียนรู้ได้ 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พัฒนาการของระบบประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ในโลก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมือง การปกครองของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หลักธรรมาภิบาล

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่วัดจากความสามารถด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยแสดงค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 โดยผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบย่อยระหว่างการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนสอบของนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดระดับ ม.ปลาย จากการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากจัดกระบวนการเรียนรู้แล้ว ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

ความพึงพอใจ หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน เห็นประโยชน์และคุณค่าของเรื่องที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการพัฒนาสังคม สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดที่สามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษาสูงขึ้น

1.6.2 ครูได้แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมีความเหมาะสมและน่าสนใจ

1.6.3 สถานศึกษาได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการเมืองการปกครองกลุ่มสาระการพัฒนาสังคมสำหรับนักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพธิ์ชัยจังหวัดร้อยเอ็ดระดับม.ปลาย ที่มีประสิทธิภาพ

1.6.4 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองรายวิชาอื่น ๆ ของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ